

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

 Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС»**

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Оркестровий клас» є важливою складовою професійної підготовки здобувачів мистецьких спеціальностей. Курс спрямований на формування навичок колективної гри, виховання художнього смаку через ознайомлення з кращими зразками світової, вітчизняної, народної та сучасної музики. Особлива увагу приділяється оволодінню основами творчої комунікації та використання цих вмінь у колективній формі виконавської практики. Курс має практичний характер і поєднує репетиційну та концертну діяльність.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

У межах цього курсу здобувачі освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» формують інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/ /організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організовувати та провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 12 Здатність здійснювати міжособистісну та соціальну взаємодію для досягнення професійних цілей.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої/педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Для здобувачів на основі базової середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 19, курси II — IV, семестри III — VIII, загальний обсяг — 570 годин. Для здобувачів на основі повної загальної середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 19, курси I — III, семестри I — VI, загальний обсяг — 570 годин.

МЕТОЮ навчальної дисципліни «Оркестровий клас» є формування професійних компетентностей у сфері оркестрового виконавства, набуття виконавського досвіду, а також підготовка здобувачів передвищої освіти до практичної та музично-просвітницької діяльності у якості артистів музичних виконавських колективів (оркестрів, капел, ансамблів), а також формування у них комплексу знань, умінь та навичок, який забезпечує належний рівень професійної підготовки та всебічний розвиток.

Програмні результати навчання (РН).

Після закінчення курсу здобувач фахової передвищої освіти повинен вміти:

РН 3 Грати на музичному інструменті/співати артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стилевих особливостей.

РН 4 Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 12 Проводити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній/організаційно-творчій діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ

Нормативна навчальна дисципліна «Оркестровий клас» належить до циклу професійної підготовки та є обов'язковою складовою навчального плану здобувачів передвищої освіти. Вона спирається на знання та навички, отримані при вивченні таких дисциплін, як: «Фах», «Читка з листа», «Клас ансамблю», «Теорія музики», «Виконавська практика» тощо.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ:

Основи ансамблево-оркестрової роботи

- організація роботи оркестрового колективу / капели бандуристів;
- робота над елементарним репертуаром;

Набуття навичок колективної гри

- аналіз і розбір музичних творів;
- робота по партіям;
- формування ансамблевого слуху;
- виконання оркестрових творів середнього рівня складності.

Художньо-виразне виконання

- стилістичні особливості музики;
- робота над динамікою, фразуванням, штрихами;
- інтерпретація класичних і сучасних зразків (оригінальні і перекладені твори);
- концертне виконання.

Професійна підготовка та сценічний досвід

- підготовка концертних програм та творчих проєктів;
- участь у фестивалях;
- набуття навичок роботи з оркестровим колективом (капелою бандуристів) у ролі керівника.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Навчальний процес з дисципліни «Оркестровий клас» організовується у формі практичних занять, що передбачають роботу здобувачів у складі навчального оркестрового колективу (капели бандуристів).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ. У процесі вивчення курсу застосовуються поєднання традиційних та інноваційних методів навчання, спрямованих на розвиток ансамблево-оркестрових та художньо-виконавських умінь здобувачів:

1. Пояснювально-ілюстративні – пояснення викладачем прийомів гри або вокально-хорових прийомів, демонстрація зразків виконання, прослуховування професійних записів;
2. Репродуктивні – відтворення здобувачами інтонаційних і ритмічних моделей, робота над оркестровими партіями;
3. Аналітичні – аналіз нотного тексту, розбір гармонічної та поліфонічної структури твору, інтонаційні завдання;
4. Практичні – безпосередня робота над оркестровим звучанням, ансамблем тощо;
5. Методи колективного навчання – робота в групах (партіях), колективне обговорення художньої інтерпретації творів;
6. Метод проблемного навчання – постановка творчих завдань;
7. Концертно-виконавський – виступи перед аудиторією, підготовка концертних програм.

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Вивчення дисципліни передбачає перевірку засвоєння музичного матеріалу згідно з програмними вимогами, шляхом виконання практичних завдань (поточний контроль), заліки наприкінці семестрів (підсумковий контроль). Система контролю включає виконання усього музичного матеріалу за навчальними вимогами.

Підсумковий контроль-залік - проводиться з метою комплексного оцінювання результатів навчання та здійснюється у формі концертного виступу. При оцінюванні здобувача враховується комплекс вимог: систематичне відвідування занять, підготовка до оркестрових занять, активна робота на заняттях, вміння старанно, творчо та артистично проявляти себе в колективному музикуванні.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Академічна доброчесність.
- Відвідування заняття (пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин та підлягають відпрацюванню).
- Активність і участь (у репетиціях, групових завданнях, концертних виступах).
- Концертна діяльність.
- Етичні норми (принцип взаємоповаги, підтримки, взаємодопомоги).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Березуцька М. С. Репертуар як фактор ансамблевої творчості бандуристів (на матеріалі діяльності ансамблю бандуристів «Чарівниці»). : дис. ... доктор філософії: спец. 25 Музичне мистецтво / Одеська нац. муз. акад. Одеса, 2021. 255 с.
2. Брондзя (Мартинюк) В. М., Овчарова С. В., Роюк Н. В. «Маленька українка» Валентини Мартинюк — від солоспіву до відео кліпу. «Музикознавча думка Дніпропетровщини». Вип. 22 (1, 2022) Дніпро, 2022.
3. Дружба І. С. Сучасна бандуристика: композиторські пошуки та виконавські перспективи : дис. канд.. мистецтвознавства : спец.: 17.03.03 Музичне мистецтво / ХНУМ ім. І. П. Котляревського. Харків, 2021. 215 с.
4. Кириленко Я. Вокально-ансамблеве та диригентське мистецтво: інноваційні підходи до підготовки фахівців. Lima, Peru – Kyiv, Ukraine 2023 317 с.
5. Lisniak, H. «Культурний образ» сучасного бандурного мистецтва»: Zinovii Shtokalko: from kobzar traditions to bandura modern style: Collective monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2021. 250 p.
6. Мандзюк Л. Специфіка розвитку академічного бандурного мистецтва на Слобожанщині: історія, персоналії, тенденції. Zinovii Shtokalko: from kobzar traditions to bandura modern style: Collective monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2021. P. 122–143.

7. Матвійів Г. В. Звукообразні чинники сучасної бандурної творчості: інструментально-виконавський авторський підхід : дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / ОНМА ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2021. 123 с.
8. Мережко Ю. В., Шепеленко Г. Б. Вокальні твори українських композиторів кінця XIX – початку XXI століття: навч.-метод. посіб. для студентів ВЗО / Ю.В. Мережко, Г.Б. Шепеленко; Київ: Інтерсервіс, 2020. 180 с.
9. Ніколаєвська Ю. В. Homo interpretatus в музичному мистецтві XX – початку XXI століть : монографія. Харків : Факт, 2020. 576 с.

Додаткова:

1. Оркестр народних інструментів. Капела бандуристів : навчальний посібник / [уклад. Є.В. Роговська, В.В. Рутецький] ; Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 244 с.
2. Петринка Х. Сучасне бандурне мистецтво як уособлення культурного коду українців. Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М.В Лисенка, 2023, 49. С. 28–40.
3. Приходько Н. К. Мистецькі блоги як інструмент трансляції культурної ідентичності в інформаційному суспільстві. In: The 6 th International scientific and practical conference “Global science: prospects and innovations”(February 1-3, 2024) Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom. 2024. 555 p.
4. Сточанська М. П., Чернецька Н. Г. Аранжування для вокального ансамблю у супроводі бандур [Ноти]: методичні рекомендації / Мирослава Петрівна Сточанська, Наталія Григорівна Чернецька. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 36 с.
5. Чабан-Чайка С.. Твори для бандури та ансамблю бандуристів. Навч. посібник. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А. 2022. 128 с.
6. Щітова С., Резніченко Л. Розширення художньо-технічних можливостей бандури в композиторсько-виконавській творчості Р. Гриньківа та Г. Матвійіва. Українська музика. Вип. 4(42). Львів, 2021. С. 95-100.
7. Яницький Т. Теоретичні засади художнього перекладення музичних творів для бандури : дис. ... канд. мист-ва : спец.: 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. К., 2020. 245 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Електронна бібліотека «Культура України»
<https://elib.nlu.org.ua/catalogue.html?catalogue=39> (дата звернення 14.11.2024).
2. Національна бібліотека України імені В. В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення 06.03.2024).
3. Україніка наукова: національна реферативна база. URL:
<https://ube.nlu.org.ua/> (дата звернення 06.04.2023).
4. Scopus: база даних. URL: <https://www.scopus.com/> (дата звернення 12.05.2021).
5. Сайт Національної спілки кобзарів України. Ноти URL:
<https://kobzari.org.ua/?page=noty> (дата звернення 11.02.2025).